



Ady József-emlékkiállítás Százhalombattán

Egy művész utóéletéből

Jó tett helyébe jót várj! Ezt a népmesei bölcsességet az élet nem mindig igazolja, s mégis, ha jót teszünk embertársainkkal, akkor ennek nem eszünk erkölcsiségén túl, talán ki sem mondva ebben bízzunk...

Egy tragikus sorsú, erdélyi képzőművész, Ady József utolsó életében Százhalombattán talált otthonra. Tény: utolsó hónapjainak legszebb alkotásai itt születtek, s ma már nem lehet úgy Ady József életművéről beszélni, hogy erről a Pest megyei városról szó ne kerüljön. A város annak idején befogadta a művészt, s egyre inkább úgy tűnik, hogy ez a mozzanat utólag nevet, hírt szerez a városnak. Most, három évvel a művész halála után a város kiállítással emlékezik a kiváló művészre. A városi televízió ma, november 23-án rövid emlékfilmben mutatja be a művész életútját, alkotásait.

Ady József 1950-ben született a Marosvásárhelytől négy kilométerre fekvő Jedd községben, és vérrák végzett vele Budapesten, 1991 novemberében. E szűkre szabott, alig több mint négy évtizednyi élet elegendő volt számára,



Ady József: Vigasztalás

hogy olyan életművet hozzon létre, amely európai rangú. A művész a magáramaradottság, a bezártság, a lelki szenvedések poklait járta, mivel önmészter, öngyötrő, visszahúzó természetű volt. A kolozsvári képzőművészeti főiskola elvégzése után a Szamos-parti városban maradt, de a román Operában nem díszlettervezőként, csak díszletkifestő segédmunkásként alkalmazták. Egy 12 négyzetméteres kicsiny helyiségben lakott és dolgozott, ahol elkészültük után az ágyneműtartóba rejtette a ma már értékes ki-

állítás darabokká vált alkotásait.

Bemutatkozni Kolozsvárott a *Korunk* folyóirat szerkesztőségében működő *Korunk Galériában* tudott két alkalommal, 1980-ban és 1983-ban, valamint a kolozsvári Magyar Színházban 1986-ban. Valamennyi tárlata nagyjából egy-egy alkotói korszakát zárta le. Először a nonfigurativitással kacérkodó, szimbolikus akvarelleket mutatott be, majd a fekete-fehér ellentétere építő linómetszet-sorozatot, s végül, a harmadik kiállításra szénrajzokat ké-

szített. Azután állásából elbocsátották — s visszatért szülőföldjére, Marosvásárhelyre. Itt három év alkotói csend következett, vegetáció, épphogy létezés. És jött 1989 karácsonya, a diktátor házaspár bukása. Az események Magyarországra sodorták, s miközben itt végre egy fél éves nyugodt alkotással, *Csorba Simon* társaságában felkészült egy kaposvári kiállításra, kiderült: gyorsan pusztító vérrák öli szervezetét.

Százhalombattán, *Rapp Éva* mellett élete utolsó évében kiegyensúlyozott, líraian szép alkotásokat hozott létre. Az alkotás értelmet adott életének, bár fő témája a halál, az elmúlás volt. A város pedig nem tudta, nem tudhatta, hogy a szilágysági Ady család ezen férfi sarja milyen nagy büszkeségre lesz még. Csak most kezd nyilvánvalóvá válni, hogy ez az alkotó, akit Kolozsvárott Nagyhercegként tiszteltek évfolyamtársai, meghozza a mesebeli igazságot: a jóért jóval fizet a siron túlról is. Komoly tanulság, érdemes megsejtelni a kiállítást és szívünkbe zárnunk az alkotót!

Balogh Ilona

Ahol a hagyományörzés mást (is) jelent A Hargita hangjai Budakeszin

Az igazságot megerősíti a rigmus — e szavakkal nyitotta meg Miklós Márton, a csikmadarasi Forrás Népi Együttes vezetője azt a néptáncos, népzenei estet, melyet a Hargita hangjai címmel mutattak be az Erdélyből jött előadók Budakeszin.

Nyitó szavainak megfelelően az együttesvezető verses köszöntőt mondott; „Elhoztuk önöknek falunk ünnepeit / Székely fiainknek forró szeretetét”, majd átadta a szót Fodor Csabának, aki verses-humoros előjárdékkal konferálta fel a műsorszámokat, így a legelső produkciót is — a székely népdalok csokrát.

A csiki népviseletben fellépő fiúk és lányok falujuk, Madaras hétköznapjait, ünnepeit énekelték meg. Hamisítatlan hargitai hangulatot varázsolt a lelkes hagyományörző csoport a budakeszi művelődési házba. Zengtek a Hargita hangjai... A dalsokor után táncok következtek: maroszei páros tánc és a helyi gyűjtésből származó táncjáték, mely egy székelyfő világot volt hivatva dallal s mozgással megeleveníteni. A műsorszámok között pedig újra és újra színpadra lépett humoros, rímekbe szedett történeteivel a falu hírneműje (Fodor Csaba), aki pletykált, anekdotált, mesélt a madarasiak ízes nyelvén. A vidéken élők mindennapjait színesítő fordulat, csípős népi humorral fűszerezett történetekkel mulattatta közönségét. A feleség s a hajnalban hazatérő kicsapongó férj perle-

kedésétől kezdve, a technika vívmányait (a háztartási eszközöket) kétkedéssel fogadó kétkezi parasztember töprengésén át, a pityókósan mosogatórongyot mosogatólé-levesel vacsoráló gazda balfogásáig elhangzott ott mindenféle eset, hogy e pillanatképekkel közelebb kerülhessünk a csiki emberekhez.

A mezősegi szólótáncot csángó népdal s egy feleségi leányzóktató játék követte; a műsor által pedig magunkénak tudhattuk az egyik elhangzott népdal szép sorával egyetemben (*Ablakomon ne kopogtass / Jer bé, ha becsületes vagy!*) a csíkiek szeretetét és barátságát. S bebocsáttunk, mert ők, az Erdélyből jöttek a dal „mint nyíló rózsát” adták át, s mi, a hallgatóság örömmel fogadtuk el azt, s tapssal jutalmaztuk közvetlenségüket és műsorukat, mely nem volt más, mint az életük.

Az estet közös Himnusz-éneklés zárta, s akinek tetszett az előadás, vagy csak támogatni akarta a népi együttest, az pénzadományával segíthetett, miután a Budakeszi Székely Kör vezetője meghatódva átadta az egyesület ajándékait a csikmadarasi vendégeknek. (novák)

25 éves a Kaláka

A verstől az igényes muzsikáig



Szerdán sajtótájékoztatón tudatta a Kaláka együttes, hogy 25. születésnapját november 25-én, este 7 órai kezdettel tartja a Petőfi Csarnokban. Ez alkalommal mutatják be legújabb CD-jüket és kazettájukat, valamint azt a jubileumi kiadványt, amely az elmúlt negyedszázad történetét fogja át *Kaláka 25* címen. A jubileum alkalmából a Magyar Posta november 25-én alkalmi bélyeget és levelezőlapot bocsát ki, amelynek elsőnapos bélyegzése a koncerten történik majd. A *Kaláka 25* című CD és ka-

zetta természetesen 25 dalt tartalmaz, háromszor 25 pernyi időben.

A *Kaláka* együttes negyedszázados, folyamatos fennállása azt bizonyítja, hogy a versek megzenésítésének, az igényes könnyűzenei és a természetes zenei hangzásnak megvan a maga helye a hazai zenei életben. Jelzi együtt, hogy az emberek igénylik azt a fajta emberi melegséget, amely egy-egy hangversenyen összetartja őket.

Kép és szöveg:
Dormán László

SZÍNPAD



Sexpirdili Gödöllőn

A dolog akkor kezdődött, amikor *Kálloy Molnár Péter* (többedmagával) megnézett egy jópofa színicirruszt Londonban, ami arról szól, hogy a bárdolatlan — elsősorban középiskolás — közönségnek nem kell annyit kínlódnia, amennyit az általános műveltség megszerzése végett kénytelen volna. Ha egyetlen előadásban megtekintik Shakespeare összes műveit.

A drámafráscsúcsok korában teljesen kézenfekvő, hogy a drámaelőadásban is lehet gyorsasági világcúcsokat felállítani és megdöntögetni. Az angolok állítólag 111 perc alatt adtak elő egy *Borgeson—Long—Singer—Shakespeare izét*, amit a hazai közönség számára fönt említett K. M. Petya lefordított. A fordítványról nyomban kiderült, hogy nem ide való, mivel száraz és kissé ötletszegény. K. M. Petya tehát társai — *Káldi Artúr* és *Tóth Gáspár Miklós* —, valamint a maga számára a hazai ifjúság előtt is előadható, bizonyos fokig eredeti *izét* alkotott a hozottból. A SÖR (Shakespeare Összes Rövidítve) a fővárosból Gödöllőre látogatott.

Mint minden produkció, ez is úgy került Gödöllőre, hogy a Petőfi Sándor Művelődési Központ meghívta. *Nevesítem*: a városba látogató színházak jelenlétét konkrétan *Kapuszta Katalin* munkájának köszönhetik, aki minden magyar színházat sikerre visz, lévén, hogy a legjobb előadásait hívja meg.

A három ifjú színész nyugodt szívvel könyvelheti el *elismerésként* magát a meghívást; jóllehet a — szintén többségében — középiskolás közönség hozszadalmas tapsviharral jutalmazta a komédiát.

A játékos színlapjaikon illedelmesen köszönetet mondanak *Kern Andrásnak*, aki a kollektív rendezésből, illetve a rendezetlenségéből néhány nagy ötlettel — bohóctréfaszerű betoldásokkal — és tanácsaival támogatta a produkció sikerét.

Arról, miképpen néz ki 37 darab egybezsúfolva, miközben a *keretjáték* a lényeg, nincs mit szólni. Arról azonban igen, hogy a három színész minden nehézség nélkül bevonta játékába a közönséget. Kizárólag a gödöllői Opheliával volt némi huzavona: a kislány, akit barátja is biztatott, vonakodott a világot jelentő deszkákra lépni. A dolog vége az lett, hogy Káldi felkapta a hölgyet, és felvitte a színpadra, ahol is az ifjú hölgy, miután megtudta, mindössze néma jelenléte van szükség, mert az ő tudatának szféráiként a közönség beszél, ő csak tépelődik tiszte szerint, látszólag lecsillapodott. Agyában azonban rétegzett viharok dúltak: a közönség *tiszta erőből részt vett a játékban*, korra, nemre, társadalmi státusra való tekintet nélkül.

Amit mégis fel kell rónom: a játék időnként egészen leült (ez egy instrukció félreértéséből eredt). A poén azonban kifogástalan; a diliből kiragyogott a színház.

Szitányi György

Beregszásziak budapesti színpadon



A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház Shakespeare „Szentivánéji álom” című színművével vendégzerepelt nemrég a Budapesti Kamaraszínházban. Felvételünk a darab egyik jelenetét ábrázolja. Képiünkön Robin pajtás (Trill Zsolt) az öt körülvevő tündérekkel, a sor végén Hermia (Veres Ágota)

Krekács Róbert felvétele